

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdiła a soudkyň JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobkyně: **Mgr. Z. S.**, zastoupené JUDr. Vítem Pošvářem, advokátem, se sídlem Masarykovo nám. 1/II, Jindřichův Hradec, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 16. 9. 2008, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 18. 5. 2009, č. j. 2 Cad 184/2008 - 45,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá**.
- II.** Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovenému zástupci žalobkyně, advokátu JUDr. Vítu Pošvářovi, **se přiznává** na odměně za zastupování žalobkyně a náhradě hotových výdajů částka ve výši 952 Kč, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení (dále též „žalovaná“) ze dne 16. 9. 2008, č. X, byla zamítnuta žádost žalobkyně o doplacení plného invalidního důchodu od 14. 4. 2004 do 17. 10. 2006 pro nesplnění podmínek ustanovení § 39 a 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále též „zákon o důchodovém pojištění“). Žalovaná své rozhodnutí odůvodnila tím, že plný invalidní důchod od 14. 4. 2004 do 17. 10. 2006 nelze přiznat, neboť na tuto dobu není vyjádření posudkového lékaře o plné invaliditě. Na základě lékařských zpráv ošetřujících lékařů nelze o nároku na plný invalidní důchod rozhodnout.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně žalobu, o níž rozhodl Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 18. 5. 2009, č. j. 2 Cad 184/2008 - 45, tak, že rozhodnutí České

správy sociálního zabezpečení ze dne 16. 9. 2008, č. X, zrušil pro vady řízení a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Při posouzení zdravotního stavu a dochované pracovní schopnosti žalobkyně krajský soud vyšel především z posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Českých Budějovicích a Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Praze (dále též „PK MPSV“), které přezkoumaly zdravotní stav žalobkyně v řádném složení, za účasti odborného neurologa a dospěly ke zcela shodnému závěru, že datum vzniku plné invalidity u žalobkyně byl stanoven od 6. 10. 2005, konstatováním inkontinence II. - III. stupně ve zprávě z balneoterapie, kdy procentní míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti byla hodnocena 70 %. Krajský soud považoval uvedené posudky posudkových komisí za přesvědčivé, je-li jimi činěn závěr, že zdravotní stav žalobkyně je dlouhodobě nepříznivý, kdy míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti u ní představuje 70 %, a kdy datum vzniku invalidity byl stanoven od 6. 10. 2005. Jestliže schopnost žalobkyně podle posudkové komise pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav poklesla o 70 % od 6. 10. 2005, tak zákonné kritérium uvedené v § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění pro nárok na dávku ve formě invalidního důchodu je dodrženo od uvedeného data. Žalovaná proto nedůvodně zamítla žádost žalobkyně o doplacení plného invalidního důchodu od 14. 4. 2004 do 17. 10. 2006, neboť podle závěru PK MPSV v Českých Budějovicích ze dne 14. 1. 2009 a PK MPSV v Praze ze dne 23. 4. 2009 je žalobkyně od 6. 10. 2005 plně invalidní. Krajský soud dále citoval ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) a § 55 odst. 2 věta třetí zákona o důchodovém pojištění, které se týkají prekluze jednotlivých splátek dávky. Závěrem krajský soud uvedl, že z uvedených důvodů dospěl k závěru, že je dán důvod ke zrušení napadeného rozhodnutí žalované z důvodu vadného posouzení okamžiku, kdy žalobkyni vznikl nárok na plný invalidní důchod, neboť s ohledem na závěr posudkového zhodnocení žalobkyně byla plně invalidní od 6. 10. 2005. Žalovaná proto v rozporu se zákonem o důchodovém pojištění zamítla žádost žalobkyně o doplacení plného invalidního důchodu. Z tohoto důvodu bylo napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), zrušeno a věc byla vrácena žalované k dalšímu řízení v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) s. ř. s. Stěžovatelka považuje rozhodnutí krajského soudu za nesprávné, pokud je v něm uvedeno, že její plná invalidita vznikla nejdříve 6. 10. 2005 a že v něm naopak není uvedeno, že vznikla již 14. 4. 2004 a procentní míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti se stanoví na 80 % a že neukládá žalované povinnost doplatit jí rozdíl vzniklý nevyplácením plného invalidního důchodu v době od 14. 4. 2004 do 18. 10. 2006 a dále proto, že žalované nebyla uložena povinnost nahradit stěžovateli náklady řízení, které jí vznikly v předcházejících řízeních. Rozpor mezi zjištěními žalované a spisy, z nichž bylo vycházeno, spatřuje stěžovatelka v tom, že správní orgán při svém rozhodování vůbec nepřihlédl ke zprávám odborných lékařů, a to urologa MUDr. S. ze dne 18. 10. 2006, gastroenteroložky MUDr. Ž. ze dne 21. 7. 2008 a neurologa MUDr. P. ze dne 13. 10. 2008 a 18. 10. 2006. Všechny tyto zprávy shodně konstatují, že k inkontinenci stolice a moči u stěžovatelky dochází právě od operace páteře v roce 2002. Pokud by správní orgán k těmto zprávám přihlédl, musel by rozhodnout tak, jak stěžovatelka požaduje a tedy o její plné invaliditě již od 14. 4. 2004 s tím, že její zdravotní stav odpovídá kapitole XV. odd. F položka 3 písm. b) vyhlášky č. 284/1995 Sb., když u zde popsaného zdravotního postižení je míra poklesu soustavné výdělečné činnosti stanovena na 70 - 80 % (poznámka Nejvyššího správního soudu: stěžovatelka zde zřejmě omylem uvádí písm. b), neboť u něho je stanovena míra poklesu soustavné výdělečné činnosti na 30 - 50 %). Nesprávné posouzení právní otázky soudem spatřuje stěžovatelka v tom, že soud v napadeném rozsudku upozorňuje na možnost prekluze jednotlivých splátek dávky pro případ, že se zjistí, že důchod byl přiznán nebo je vyplácen v nižší částce, než v jaké stěžovatelce náleží, nebo byl neprávem odepřen nebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží. Stěžovatelka poukazuje na to, že prekluzivní lhůta pro jednotlivé splátky nemohla plynout, neboť

podle § 55 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění tato lhůta neplyne po dobu řízení o důchodu. V této souvislosti poukazuje na všechna předcházející řízení, která o jejím invalidním důchodu probíhala a na to, že podle § 56 odst. 1 písm. b) uvedeného zákona se důchod nebo jeho zvýšení doplatí nejvýše 5 let nazpět ode dne zjištění nebo uplatnění nároku na důchod nebo jeho zvýšení. Ze všech uvedených důvodů stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí krajského soudu zrušil, věc mu vrátil k dalšímu řízení a uložil mu, aby v novém rozsudku rozhodl o tom, že stěžovatelka je plně invalidní od 14. 4. 2004, procentní míra poklesu její schopnosti soustavné výdělečné činnosti se od tohoto data stanoví na 80 %, a ukládá žalované povinnost doplatit jí rozdíl vzniklý nevyplacením plného invalidního důchodu v době od 14. 4. 2004 do 18. 10. 2006. Konečně pak navrhuje, aby bylo žalované uloženo nahradit stěžovatelce náklady řízení, které jí vznikly v předcházejících řízeních.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu přezkoumal v souladu s § 109 odst. 2, 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Posouzení zdravotního stavu a souvisejícího zbytkového pracovního potenciálu je věcí odborně medicínskou; soud k ní nemá potřebné odborné znalosti, a proto se vždy obrací k osobám, jimž tyto znalosti svědčí, aby se o těchto otázkách vyslovily. Soud pak hodnotí veškeré důkazy v řízení takto získané. V řízení, které je přezkumným řízením vůči rozhodnutí žalované, krajský soud opatřil posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v souladu s § 4 odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Pro rozhodnutí soudu tak má zcela zásadní význam právě závěr vyslovený v posudku odborné lékařské komise. Z toho důvodu musí z posudku vyplývat, že komise zasedala v řádném složení podle § 3 vyhlášky č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákonnost o sociálním zabezpečení, dále ve smyslu § 3 odst. 8 ve spojení s § 1 odst. 2 této vyhlášky musí z posudku vyplývat, zda a jak přihlédla komise při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti k výsledku vlastního šetření, zda a jak vycházela z lékařských zpráv a posudků vypracovaných odbornými lékaři o zdravotním stavu posuzovaného. Posudek musí konečně obsahovat posudkový závěr, ze kterého vyplývá posouzení jednak zdravotního stavu posuzovaného, v případě dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu i zdravotní postižení, které je jeho příčinou (§ 6 odst. 3 vyhlášky č. 284/1995 Sb.), a jednak posouzení poklesu schopnosti jeho soustavné výdělečné činnosti.

Posudek, který zcela splňuje požadavek celistvosti, úplnosti a přesvědčivosti, bývá zpravidla důkazem stěžejním. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především pak s těmi, které namítá účastník soudního řízení uplatňující nárok na důchod podmíněný dlouhodobým nepříznivým zdravotním stavem, jakož i v tom, zda podaný posudek obsahuje náležité odůvodnění posudkového závěru tak, aby byl tento závěr přesvědčivý pro soud, který nemá a ani nemůže mít odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity (ať plné či částečné) závisí především. Důležitým pravidlem, které nutno zvláště zdůraznit, je ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s., jež stanoví, že při přezkoumání rozhodnutí soud vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí správního orgánu. To znamená, že posudková komise musí ozřejmit své závěry právě ve vztahu k období, kdy bylo vydáno rozhodnutí ohledně invalidního důchodu.

Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec plně invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost výdělečné činnosti nejméně o 66 % nebo je schopen pro zdravotní postižení soustavné výdělečné činnosti jen za zcela mimořádných podmínek. Podle § 44 odst. 1 uvedeného zákona je pojištěnec částečně invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 33 %. V obou případech podle § 39 odst. 2 ve spojení s § 44 odst. 1 věta druhá zákona o důchodovém pojištění se při určování poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti pojištěnce vychází z jeho zdravotního stavu doloženého výsledky funkčních vyšetření a z jeho schopnosti vykonávat práci odpovídající zachovaným tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k výdělečným činnostem, které vykonával před tím, než k takovému poklesu došlo, a k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem, přitom se bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující schopnost výdělečné činnosti pojištěnce, zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován a schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával. Krajský soud si v řízení o žalobě opatřil lékařský posudek vypracovaný PK MPSV v Českých Budějovicích. S ohledem na námitky stěžovatelky vůči závěrům tohoto posudku byl vyžádán srovnávací posudek vypracovaný PK MPSV v Praze. Obě komise přitom dospěly ke zcela shodnému závěru, že datum vzniku plné invalidity u stěžovatelky byl stanoven od 6. 10. 2005, přičemž míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti byla hodnocena 70 %. Posudkové zhodnocení zdravotního stavu stěžovatelky bylo provedeno na základě prostudování její kompletní spisové a zdravotní dokumentace, jež tvoří součást spisu. Z hlediska výše naznačených požadavků na úplnost a přesvědčivost odborného lékařského posudku, se tedy posudkové komise ve svých posudcích podle Nejvyššího správního soudu dostatečně obsáhle vyjádřily a své lékařské závěry přesvědčivě odůvodnily.

K námitce stěžovatelky, že správní orgán při svém rozhodování vůbec nepřihlédl ke zprávám odborných lékařů, které stěžovatelka uvádí ve své kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud uvádí, že tyto zprávy měly k dispozici obě posudkové komise a náležitým způsobem je vyhodnotily. Tyto lékařské zprávy jsou přitom většinou až z roku 2006 nebo 2008, tedy nepředcházejí dobu, kdy byl učiněn závěr o plné invaliditě stěžovatelky od 6. 10. 2005. V lékařské zprávě MUDr. L. V. z 13. 10. 2005 je přitom výslovně uvedeno, že existenci inkontinence moči stěžovatelka zatím nikde nesdělila. Již z tohoto důvodu chybí spolehlivý podklad pro závěr, že stěžovatelka mohla být plně invalidní již před 6. 10. 2005.

Krajský soud v odůvodnění svého rozsudku pouze obecně poukázal na znění ustanovení § 55 a § 56 zákona o důchodovém pojištění a to na ta ustanovení, která se týkají prekluze jednotlivých splátek důchodu. Krajský soud však neučinil žádný závěr v tom smyslu, že by některé splátky dávky invalidního důchodu za dobu minulou byly prekludovány a v žádném případě v tomto směru žalovanou nezavázal svým právním názorem. Bude proto na žalované, aby v novém rozhodnutí posoudila, zda přichází v úvahu proplacení všech dlužných dávek od okamžiku zjištění plné invalidity stěžovatelky.

Není zřejmé, z jakého důvodu se stěžovatelka domáhá toho, aby míra poklesu její schopnosti soustavné výdělečné činnosti byla stanovena na 80 % (místo zjištěných 70 %), když pro přiznání plné invalidity ve smyslu § 39 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění je podstatné pouze to, zda došlo k poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti nejméně o 66 %, přičemž jakékoliv procento navíc nemá žádný vliv ať již na přiznání plného invalidního důchodu, případně na jeho výši.

Při jednání u krajského soudu do 18. 5. 2009 stěžovatelka výslovně uvedla, že náklady řízení neúčtuje, krajský soud proto správně rozhodl, že stěžovatelka nemá právo na náhradu

nákladů řízení. Námitka stěžovatelky, že jí měla být přiznána náhrada nákladů řízení, je proto zcela nedůvodná.

Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů proto neshledal v postupu krajského soudu žádnou vadu řízení, která by mohla mít vliv na zákonnost jeho rozhodnutí, přičemž k pochybení správního orgánu bylo ve zrušujícím rozsudku krajského soudu přihlédnuto. Kasační stížnost byla proto jako nedůvodná zamítnuta (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla v řízení úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů řízení nepřísluší, žalované, ač byla v řízení úspěšná, takové právo ze zákona nenáleží.

Krajským soudem ustanovený zástupce stěžovatelky požadoval za zastoupení stěžovatelky odměnu za dva úkony právní pomoci, a to za převzetí věci a za odůvodnění kasační stížnosti. Podle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), náleží mimosoudní odměna za první poradou s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, je-li klientovi zástupce ustanoven soudem. V daném případě ustanovený advokát ani netvrdí, že došlo k první poradě s klientem, nemohla mu tedy být požadovaná odměna ve smyslu § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu přiznána. Podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu náleží odměna za písemné podání soudu týkající se věci samé, a protože podle obsahu spisu ustanovený zástupce doplnil kasační stížnost stěžovatelky, náleží mu odměna za uvedený úkon v částce 500 Kč s připočtením režijního paušálu ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu) a zvýšení odměny o 19 % DPH na celkovou částku 952 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. listopadu 2009

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu